

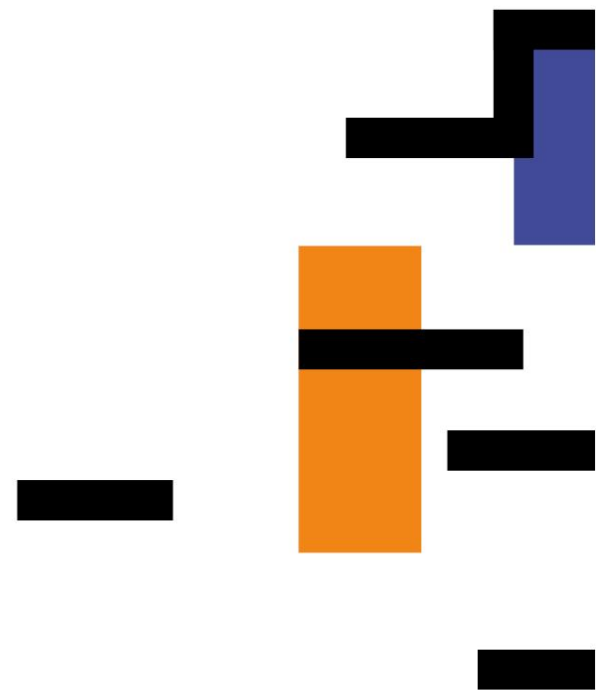
W BIBLIOTECE

Prawo autorskie

W PRACY ZDALNEJ BIBLIOTEKARZA

NATALIA MILESZYK

Na jakie pytania dzisiaj odpowiemy?

1. Z jakich zasobów online można korzystać bez zgody twórców?
2. Co z działalnością edukacyjną bibliotek?
3. Czy można umieszczać w internecie nagrania z czytania książek?
4. W jaki sposób przestrzegać prawa autorskiego na mediach społecznościowych.

- 1. Prawo autorskie cyfrowe i analogowe jest IDENTYCZNE.**
- 2. Jeśli coś w internecie jest niepodpisane, to nie znaczy że prawo autorskie nie obowiązuje.**

„Tak! Przecież robimy to w celach edukacyjnych...”

...najprawdopodobniej nie.

czesław miłosz

Zaloguj się

Wszystko

Grafika

Filmy

Wiadomości

Książki

Więcej

Ustawienia

Narzędzia

SafeSearch ▾

Czesław Miłosz Książki

Czesław Miłosz Młody

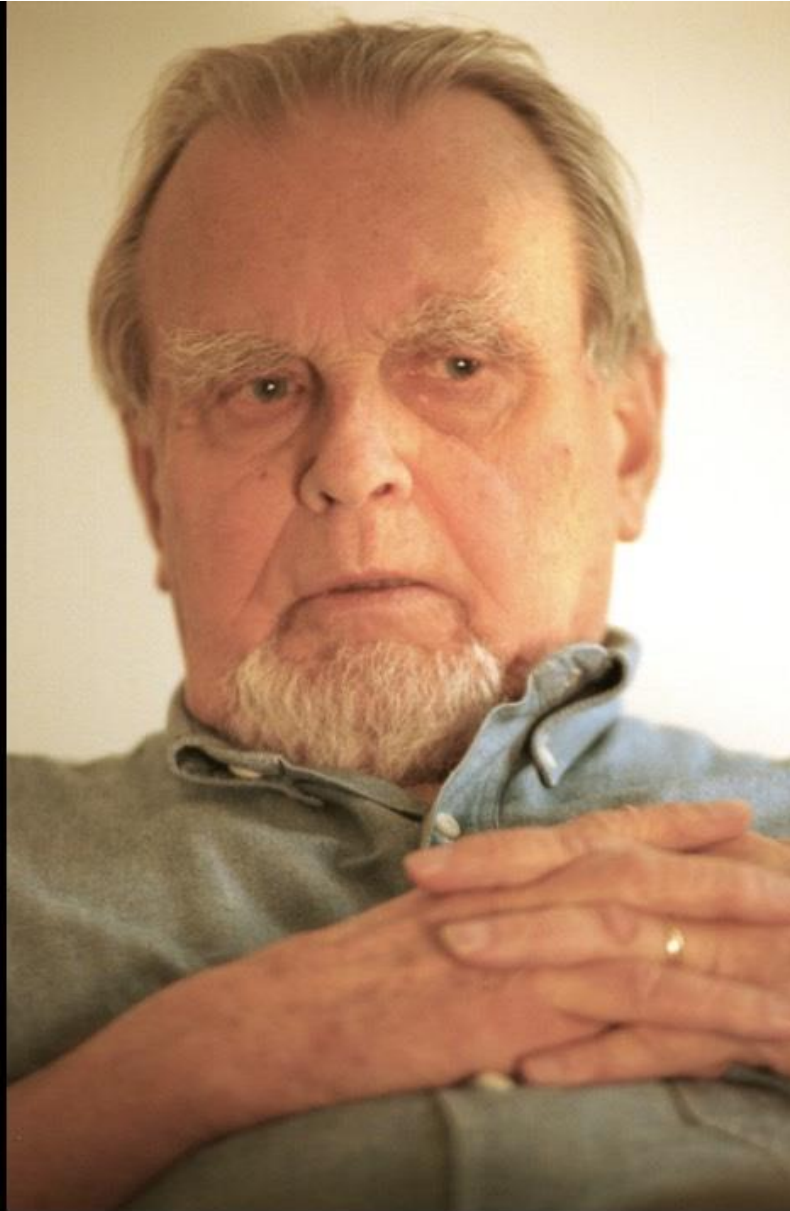

Czesław Miłosz Nagroda Nobla

Czesław Miłosz Portret

**Musimy nauczyć się filtrować sieć pod kątem
oceny praw do wykorzystania, tak samo jak
uczymy się oceniać źródła wiadomości.**

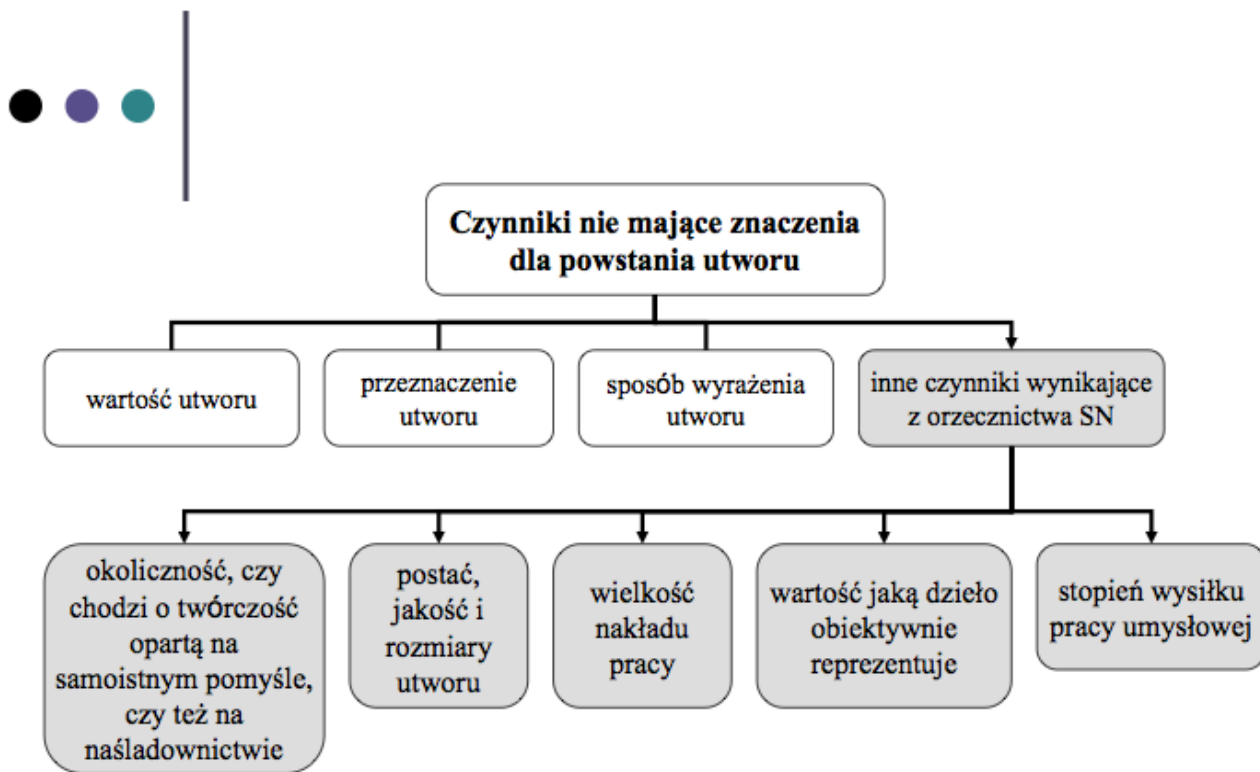
Czesław Miłosz, polski poeta i prozaik, laureat nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Zdjęcie wykonane przez Artura Pawłowskiego w Krakowie w 1999 roku.

 [Więcej szczegółów](#)

 Artur Pawłowski - Praca własna

 CC BY-SA 4.0 [zobacz zasady](#)

„Wolne” zdjęcie Czesława Miłosza, aut. Artura Pawłowskiego, [Wikimedia Commons](#),”Wolne” zdjęcie Czesława Miłosza, aut. Artura Pawłowskiego, [Wikimedia Commons](#), [CC BY-SA](#)

DOMENA PUBLICZNA

Za domenę publiczną uznajemy dobro wspólne: zbiór utworów, z których każdy może korzystać bezpłatnie i wyłącznie z ograniczeniami wynikającymi z **autorskich praw osobistych**, ponieważ wygasły już do nich **autorskie prawa autorskie majątkowe**, bądź też utwory te nigdy nie były przedmiotem prawa autorskiego.

INSPIRACJE – gdzie szukać domeny publicznej?

1. <https://domenapubliczna.org/zasoby/>
2. <http://otwartzasoby.pl/tag/domena-publiczna/>
3. <https://polona.pl/>
4. europeana.eu
5. [en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Public domain resources](http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Public_domain_resources)
6. wolnelektury.pl

Prawa autorskie dzielimy na: **osobiste**

Chronią więź autora z utworem. Są niezbywalne.

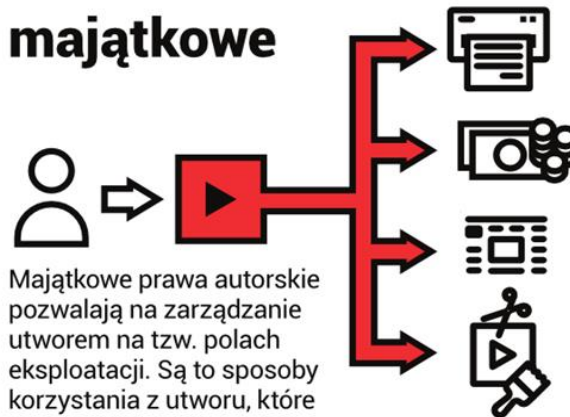
Gwarantują, że utwór będzie zawsze podpisywany nazwiskiem twórcy lub jego pseudonimem (chyba że zdecyduje się on pozostać anonimowy).

Dozwolony użytek

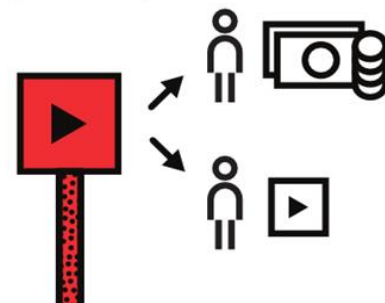
Prawo autorskie zezwala na korzystanie z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego, bez konieczności pytania o zgodę ani zapłaty wynagrodzenia.

majątkowe

Majątkowe prawa autorskie pozwalają na zarządzanie utworem na tzw. polach eksploatacji. Są to sposoby korzystania z utworu, które autor może sprzedać lub udzielić na licencji. Prawa majątkowe są dziedziczne, można nimi handlować, a czasem przysługują naszemu pracodawcy.

Oznacza to, że jedna osoba może być autorem, a inna zarabiać na jego dziele.

Autorskie prawa majątkowe obowiązują:

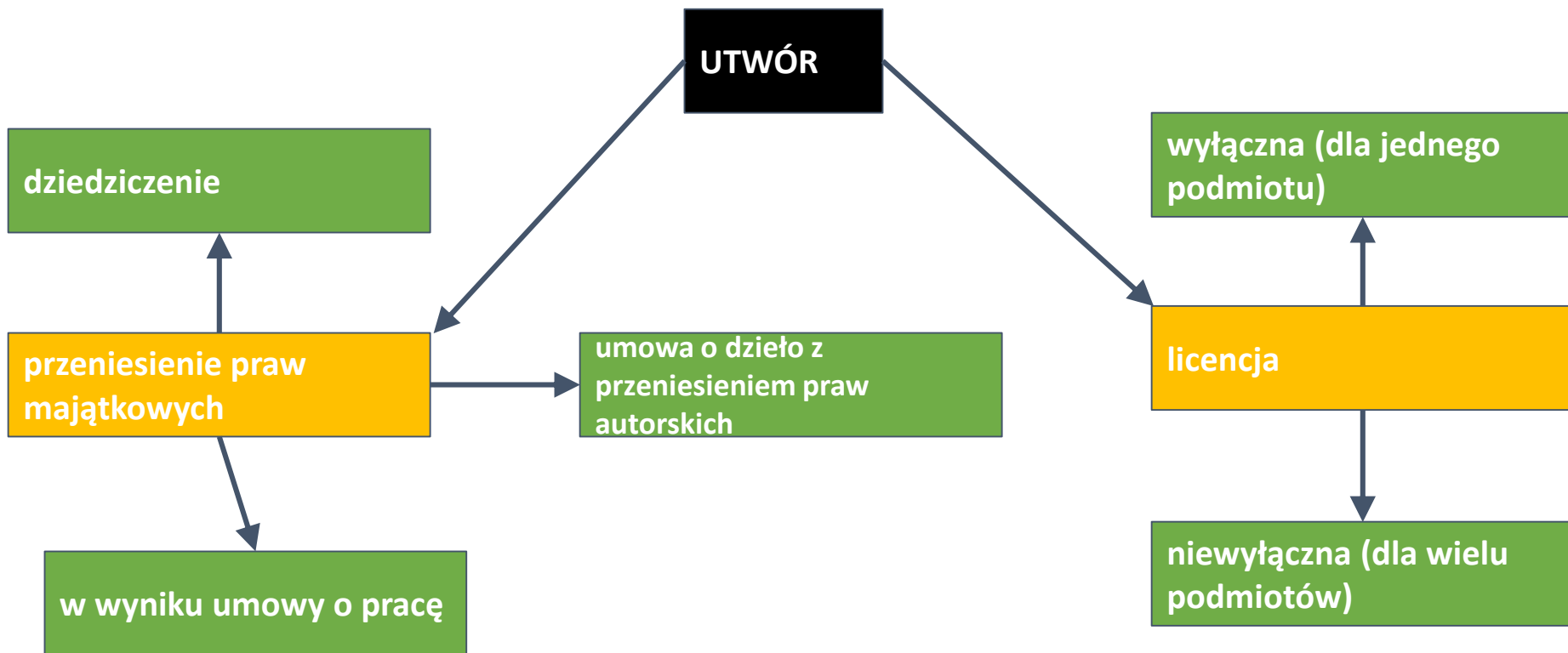

ZARZĄDZANIE MAJĄTKOWYMI PRAWAMI AUTORSKIMI

Dwa rodzaje umów:

- przeniesienie praw
- licencja – umowa o korzystanie z utworu.

Umowa obejmuje **poła eksploatacji** wyraźnie w niej wymienione; nie obejmuje przyszłych pól eksploatacji ani przyszłych utworów twórcy.

OTWARTE LICENCJE CREATIVE COMMONS

Creative Commons oferuje twórcom **licencje**, które pozwalają im zachować własne prawa i jednocześnie dzielić się swoją twórczością z innymi.

Licencje Creative Commons działają na zasadzie “ pewne prawa zastrzeżone ” – granice dozwolonego użytku są szersze i wyraźniejsze niż te wytyczone na zasadzie “wszelkie prawa zastrzeżone”.

co możesz zrobić?

kopiować

zmieniać
i remiksować

rozpowszechniać

przedstawić
i wykonywać

do czego zobowiązuje Cię licencja?

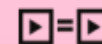
oznaczenie
autora
oryginatu

udostępnienie
na tej samej
licencji

nie możesz
na nim zarabiać

pozostawienie
utworu
w oryginalnej
postaci

BY

Uznanie autorstwa.

Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne pod warunkiem, że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.

SA

Na tych samych warunkach.

Wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej do tej, na jakiej udostępniono utwór oryginalny.

NC

Użycie niekomercyjne.

Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne jedynie do celów niekomercyjnych.

ND

Bez utworów zależnych.

Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać utwór jedynie w jego oryginalnej postaci – tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone.

Licencja CC BY – uznanie autorstwa

licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa. Jest to licencja gwarantująca najszersze swobody licencjobiorcy.

creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl

Licencja CC BY-SA – uznanie autorstwa na tych samych warunkach

Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory będzie udzielana taka sama licencja. Jest to licencja używana przez Wikipedię i jej siostrzane projekty. creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl

Creative Commons Zero

Posiadając prawa do utworu możemy nie tylko dzielić się nim stosując jedną z licencji Creative Commons, ale także przenieść utwór do domeny publicznej bez konieczności oczekiwania aż upłynie określony w prawie okres ochrony (70 lat). Do tego służy mechanizm Creative Commons Zero.

Mechanizm Creative Commons Zero to narzędzie dla twórców, którzy chcą dać innym jak największą swobodę w rozpowszechnianiu, modyfikowaniu i ponownym wykorzystywaniu ich utworów. Oznacząc swój utwór znakiem Creative Commons Zero autorzy zrzekają się praw autorskich, pokrewnych i powiązanych (takich, jak prawa do baz danych) w maksymalnym zakresie dozwolonym przez prawo obowiązujące w danym kraju. Symbol Creative Commons Zero sygnalizuje, że utwór przeniesiono do domeny publicznej.

Znak domeny publicznej

Creative Commons udostępnia również specjalne narzędzie dla oznaczania utworów będących w domenie publicznej. Znak Domeny Publicznej 1.0 jest oznaczeniem, informującym o braku ograniczeń prawa autorskiego w stosunku do oznaczonego utworu. Za jego pomocą każdy może zidentyfikować dzieło należące do domeny publicznej i niepodlegające ochronie prawnoautorskiej. Prawidłowo wykorzystany, Znak pozwala na łatwe wyszukiwanie utworu i dostarcza o nim wartościowych informacji.

Znak Domeny Publicznej 1.0 różni się od pozostałych narzędzi Creative Commons. Nie jest licencją, ani innym instrumentem prawnym, nie musi być nawet czynnością dokonaną przez autora utworu. Nie towarzyszy mu żaden tekst prawny, czy umowa. Znakiem Domeny Publicznej każdy może oznaczyć jako takie dowolne dzieło znajdujące się w domenie publicznej, aby łatwiej było zidentyfikować jego status prawny. Osoba oznaczająca utwór nie przyjmuje odpowiedzialności za oznaczenie utworu zgodne ze stanem prawnym.

Jak znaleźć otwarte zasoby w Internecie?

- wyszukiwarka Creative Commons

<https://search.creativecommons.org/>

- Wikimedia Commons <https://commons.wikimedia.org>

- OtwarteZasoby.pl

- Ustawiając odpowiednie parametry wyszukiwania w Google,

Vimeo, Flickr

PRAWO CYTATU

Art. 29. Wolno przytaczać **w utworach stanowiących samoistną całość** urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, **w zakresie uzasadnionym celami cytatu**, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

PRAWO CYTATU

Przesłanki prawa cytatu

- wymóg rozpowszechnienia utworu
- powiązanie cytatu z własną twórczością osoby cytującej,
- realizacja ustawowo określonego celu wykorzystania cytatu – "nowe" cele prawa cytatu
- odpowiednia proporcja między rozmiarem cytatu a utworu przejmującego,
- powołanie twórcy i źródła zapożyczenia.

Rozmiar dozwolonego cytatu

„Przytoczenie cudzego utworu nawet w całości jest dozwolone, jeżeli następuje w celu określonym w art. 29 ust. 1 pr.aut., przy czym przytaczany utwór musi pozostawać w takiej proporcji do wkładu twórczości własnej, aby nie było wątpliwości co do tego, że powstało własne dzieło. Nie jest możliwe stworzenie ogólnej reguły określającej proporcje utworu przejmowanego do utworu własnego, w każdym razie cytat w stosunku do całości musi pełnić rolę podrzędną. Ocena, czy ze względu na rozmiar cytatu przejęcie cytatu jest dozwolone, musi być dokonana w okolicznościach konkretnej sprawy”.

(wyrok SN z 23 listopada 2004 r., I CK 232/04, OSNC 2005, nr 11, poz. 195)

DOZWOLONY UŻYTEK BIBLIOTECZNY

Art. 28. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, 1079, 1311 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 202), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, 1311, 1933 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 624), biblioteki, muzea oraz archiwa mogą:

- 1) użyczać, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów rozpowszechnionych,
- 2) zwielokrotniać utwory znajdujące się we własnych zbiorach w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony tych zbiorów,
- 3) udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek – jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej.

DOZWOLONY UŻYTEK EDUKACYJNY

Art. 27. 1. **Instytucje oświatowe, uczelnie oraz jednostki naukowe** w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2014 r. poz. 1620 oraz z 2015 r. poz. 249 i 1268) mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia badań naukowych, korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotniać w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów.

2. W przypadku publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby **każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym** korzystanie, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone wyłącznie dla ograniczonego kręgu osób uczących się, nauczających lub prowadzących badania naukowe, zidentyfikowanych przez podmioty wymienione w ust.1.

LINKOWANIE

nie jest czynnością naruszającą prawo
autorskie!

Prawo autorskie nie różnicuje:

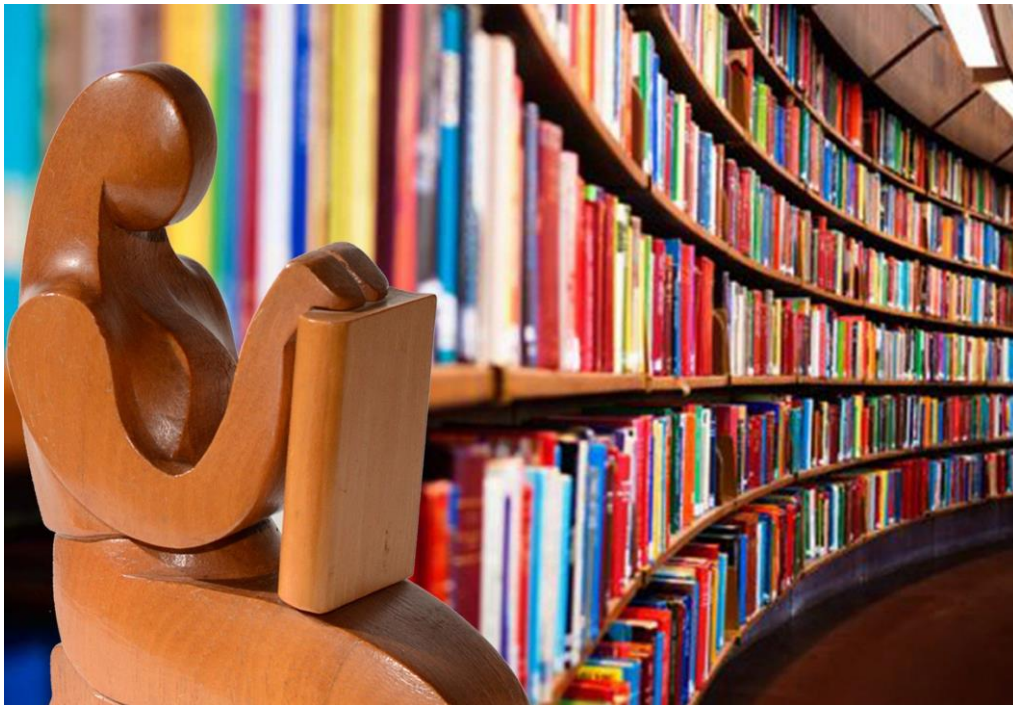
- imprezy zarobkowe dla organizatora,
- imprezy nie zarobkowe z wynagrodzeniami jednak dla artystów,
- nie okazjonalne imprezy publiczne bez osiągnięcia korzyści przez kogokolwiek.

WARSZTATY

- Zadbać o umowę z osobą prowadzącą warsztat – sam warsztat też może być utworem – należy zwrócić uwagę na pola eksploatacji (inne przy streamingu, inne przy nagraniu i udostępnieniu na stronie).
- Uczulić prowadzącego warsztat na kwestie związane z wykorzystywaniem innych utworów (domena publiczna, prawo cytatu, otwarte licencje).
- RODO/ochrona wizerunku.

SPOTKANIE AUTORSKIE

- Uczulić gościa na kwestie związane z wykorzystywaniem innych utworów (domena publiczna, prawo cytatu, otwarte licencje)
- RODO/prawo do ochrony wizerunku.
- Czytanie własnej twórczości? Jeśli prawa autorskie są nadal przy autorze to jest to oczywiście jak najbardziej dopuszczalne.

FAQ PRAWNY

<https://centrumcyfrowe.pl/prawodlabibliotek/>

**SPOŁ
ED**

W BIBLIOTECE

CC-BY-4.0 Uznanie autorstwa 4.0

**CENTRUM
CYFROWE**

Fundacja Centrum Cyfrowe

ul. Chmielna 24/2, 00-020 Warszawa

kontakt@centrumcyfrowe.pl